

M E M O

Aan: Hans Faber
Van: Mariëlle Kenemans
Datum: 3 november 2010
Onderwerp: Aanvullend planadvies Drachtstercomplex ten
bate van het BP Drachtsterplein tot Tijnjedijk
Kopie: Hans van der Noord

Inleiding

Het plandeel van het project Drachtsterplein, waarvoor momenteel het bestemmingsplan "Drachtsterweg (Drachtsterplein tot Tijnjedijk)" gemaakt wordt, ligt ten noorden van vindplaats 1 (zie afbeelding 1 en 2). Bij de Tijnjedijk ligt een gebied met een archeologische (middelhoge) verwachtingswaarde, vindplaats 5. De zuidzijde van dit gebied wordt doorkruist door de (bestaande) Drachtsterweg. Deze weg wordt gereconstrueerd en verschuift iets. Het betreft namelijk vooral de aansluiting van de nieuwe wegvakken op de bestaande nabij de rotonde Tijnjedijk.

In aanvulling op de planadviezen die reeds zijn uitgebracht over de aan te treffen archeologische waarden binnen het Drachtstercomplex en hoe daar mee om te gaan, hierbij een aanvullend advies over de locatie 'Drachtsterplein tot Tijnjedijk'.

Inventarisatie bekende archeologische en historische waarden

Historische inrichting plangebied

Vindplaats 5

- HISGIS (begin 19de eeuw): huis en plaats met tuin en boomgaard
- Schotanus (1664): onbebouwd

Deze vindplaats betreft de restant van een grotendeels afgegraven terp uit de 2^e en 3 eeuw na Chr. (Midden - Laat Romeinse tijd).

Archeologische verwachtingswaarde

Het bestemmingsplandeel staat grotendeels met een lage en deels middelhoge archeologische verwachtingswaarde aangeduid op de gemeentelijke archeologische waardekaart.

In gebieden met een archeologische verwachtingswaarde mogen diepere graafwerkzaamheden in principe pas worden uitgevoerd als hiervoor een "archeologievergunning" is verleend. Echter in geval van een verwachte lage informatiewaarde geldt dit alleen voor bodemingrepen die MER-plichtig zijn.

De noordrand van het plandeel valt binnen de zone met een middelhoge archeologische verwachting. Dit betekent dat bij bodemverstoringen dieper dan 50 cm en met een oppervlak van meer dan 500 m² er archeologisch onderzoek moet plaatsvinden alvorens een bouw- of aanlegvergunning wordt afgegeven.

Advies t.a.v. de archeologische verwachtingswaarde

De archeologische verwachting voor vindplaats 5 is beperkt. Gezien het feit dat er sprake is van een grotendeels afgegraven terp, waarop in latere tijden een wegenstelsel/rotonde is aangelegd en die deels bebouwd is geworden, is de kans op het aantreffen van behoudenswaardige archeologische waarden beperkt. Toch is het raadzaam bij eventueel grondverzet op deze locatie te laten onderzoeken in hoeverre er nog archeologische waarden aanwezig zijn in het plangebied, met name vanwege de vraag of deze locatie eventueel afgevoerd kan worden van de archeologische waardekaart.

Conclusie: bij geplande bodemverstoringen binnen de zone met een middelhoge verwachtingswaarde die dieper gaan dan 50 cm en die een oppervlak van meer dan 500 m² betreffen dient archeologisch onderzoek plaats te vinden alvorens een bouw- of aanlegvergunning kan worden afgegeven.

Advies t.a.v. archeologisch onderzoek

De momenteel geplande wijzigingen betreffen vooral de aansluiting van de nieuwe wegvakken op de bestaande nabij de rotonde Tijnjedyk. Daar ligt de bestaande weg echter en kan dus nu geen vooronderzoek plaatsvinden. Geadviseerd wordt daarom om op het moment dat de werkzaamheden aan de weg van start gaan gelijktijdig archeologisch onderzoek in de vorm van een begeleiding te laten plaatsvinden.

Bestemmingsplan

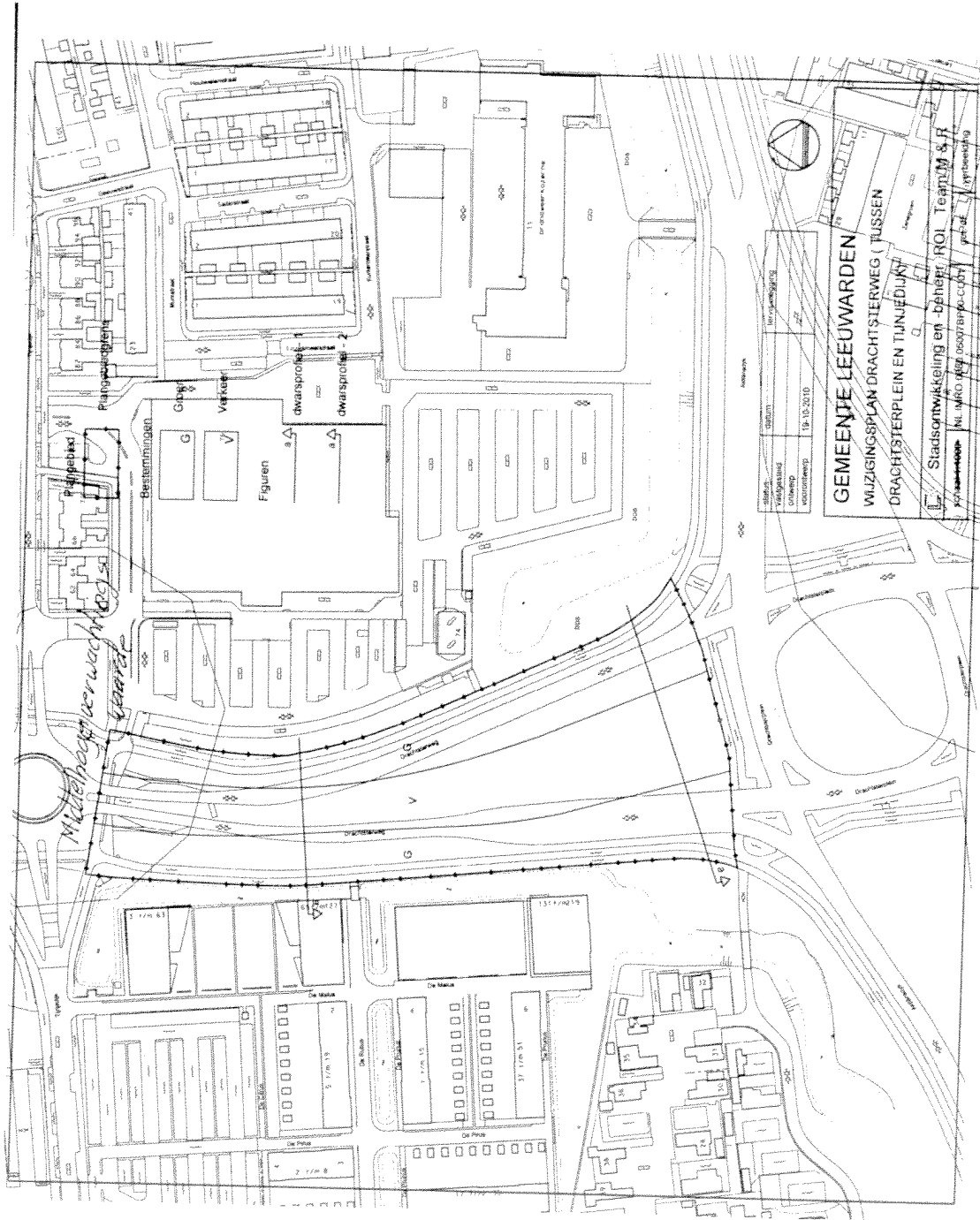
Op de plankaart kan de zone met een middelhoge archeologische verwachtingswaarde het best aangegeven worden met een dubbelbestemming "Waarde - Archeologie 3", zoals bijvoorbeeld ook in het recente BP Zamenhofpark is

gebeurd. In de bijlage bij dit memo zijn als voorbeeld de plantoelichting en planregels met betrekking tot archeologie uit het BP Zamenhofpark te vinden.

Afb.1 Uitsnede archeologische waardekaart met helemaal bovenaan vindplaats 5 en daaronder resp. vindplaats 1, 3, 2 en 4.

Legenda: Blauw = lage verwachtingswaarde; bruin = middelhoge verwachtingswaarde; geel = hoge verwachtingswaarde; rood = hoge waarde.

status	bestaan	19-10-2010
vergunning	ontwerp	19-10-2010
voorstel	voorstel	19-10-2010

GEMEENTE LEEUWARDEN
 WIJZIGINGSPLAN DRACHTSTERWEG (TUSSEN
 DRACHTSTERPLEIN EN TUNJEDIJK)
 Stadsontwikkeling en -beheer ROI Team M & R
 NL.IMRO.0601.06010001.0001

BIJLAGE Voorbeeld toelichting en planregels BP Zamenhofpark

Archeologie

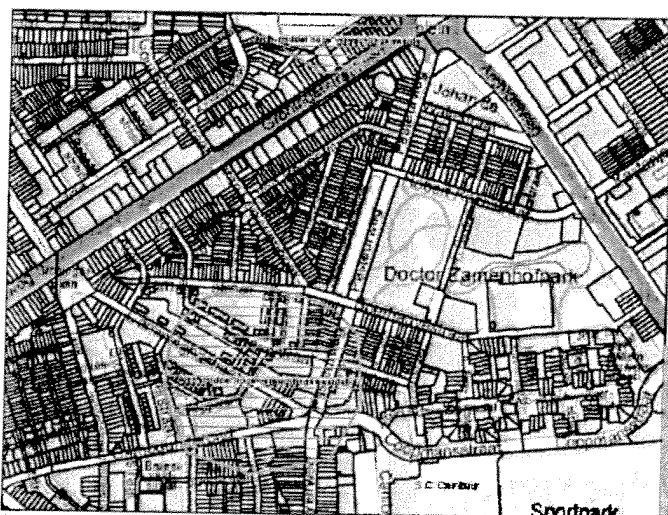
Met ingang van 1 september 2007 is de gewijzigde Monumentenwet 1988 (Wamz) in werking getreden. Sindsdien geldt de wettelijke verplichting om bij vaststelling van bestemmingsplannen rekening te houden met in de grond aanwezige, dan wel te verwachten monumenten (art. 38a). Deze nieuwe wet maakt deel uit van de (gewijzigde) Monumentenwet. De kern van de Wamz is dat wanneer de bodem wordt verstoord, de archeologische resten intact moeten blijven. Naast het inventariseren van de te verwachten archeologische waarde, zal het bestemmingsplan uiteindelijk, indien nodig (en mogelijk), een bescherming moeten bieden voor waardevolle gebieden. Dit kan bijvoorbeeld door middel van een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden (aanlegvergunningstelsel).

Gemeenten moeten dus inzichtelijk maken hoe zij op een verantwoorde manier in de ruimtelijke afweging het archeologisch belang hebben afgewogen. Provincies hebben hierbij een toetsende rol.

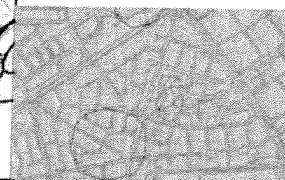
De provincie heeft als toetsend kader de Friese Archeologische Monumentenkaart Extra (FAMKE) opgesteld. Hierop zijn alle bekende archeologisch waardevolle terreinen aangegeven en bovendien geeft de kaart de verwachtingswaarde voor het aantreffen van archeologische waarden aan. De FAMKE geeft aan dat de provincie adviseert om bij ontwikkelingen groter dan 500m² een archeologisch vooronderzoek te laten uitvoeren.

De gemeente Leeuwarden heeft sinds januari 2008 een eigen archeologiebeleid (Nota Archeologische Monumentenzorg Leeuwarden 2008-2013). Voor de bijbehorende archeologische beleids- c.q. waardekaart heeft, in overleg met de provincie Friesland, een verdiepingsslag van de FAMKE plaatsgevonden.

Op de Archeologische Waardekaart Leeuwarden is inzichtelijk gemaakt waar en op welke manier de gemeente Leeuwarden archeologie meeweegt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Uitgangspunt voor een bestemmingsplan is om voor terreinen met een archeologische (verwachtings)waarde een beschermende regeling op te nemen. Dit komt tot uitdrukking in een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden (aanlegvergunningenstelsel). In de meest recente (herziene) bestemmingsplannen is een dergelijke regeling al opgenomen. Daar waar dit (nog) niet het geval is zijn voor de bescherming van het archeologisch erfgoed bepalingen opgenomen in de Erfgoedverordening gemeente Leeuwarden.

figuur 2: Uitsnede uit LeGo-Gis

figuur 3: archeologische waardekaart gemeente Leeuwarden

Uit de Archeologische Waardekaart Leeuwarden blijkt dat het Zamenhofpark grotendeels als een archeologisch gebied met lage verwachtingswaarde kan worden aangemerkt (blauw), maar deels ook als gebied met een middelhoge archeologische verwachtingswaarde (lichtbruin). De bescherming van het gebied met een middelhoge archeologische verwachtingswaarde is geregeld doordat dit gebied op de verbeelding de bestemming 'Waarde – Archeologie 3' heeft gekregen.

Voor het deel met een lage verwachtingswaarde geldt dat zodra bodemversturende activiteiten gaan plaatsvinden die MER-plichtig zijn de provincie bevoegd gezag is inzake archeologie. Op basis van de FAMKE kan dan door de provincie nader archeologisch onderzoek verplicht worden gesteld. Bij kleinschalige ingrepen is er dus geen

onderzoeksplicht. De gemeente Leeuwarden adviseert dan echter wel om amateur-archeologen de ruimte te bieden om archeologische waarnemingen te doen, zolang deze werkzaamheden het civiel-technische werk niet belemmeren. Door het laten uitvoeren van archeologische waarnemingen door amateur-archeologen op gedeselecteerde terreinen kan het huidige archeologiebeleid van de gemeente Leeuwarden getoetst worden.

5.3 Toelichting op de dubbelbestemming

Waarde – Archeologie 3

De terreinen met een middelhoge archeologische verwachtingswaarde hebben de bestemming "Waarde – Archeologie 3" gekregen. Voor gronden met deze bestemming is een omgevingsvergunning noodzakelijk voor het bouwen van bouwwerken met een oppervlakte groter dan 500 m² en het uitvoeren van graafwerkzaamheden dieper dan 50 cm en een oppervlakte groter dan 500 m².

Artikel 13: Waarde – Archeologie 3

13.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde – Archeologie 3' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden.

13.2 Bouwregels

13.2.1 Omgevingsvergunning voor het bouwen

Voor bouwwerken met een oppervlakte groter dan 500 m² moet, alvorens een omgevingsvergunning voor het bouwen wordt verleend, door de aanvrager een rapport worden overgelegd waarin:

- a. de archeologische waarden van de gronden die blijkens de aanvraag kunnen worden verstoord in voldoende mate zijn vastgesteld;
- b. in voldoende mate is aangegeven op welke wijze de archeologische waarden worden bewaard en/of gedocumenteerd.

13.2.2 Voorwaarden omgevingsvergunning voor het bouwen

Indien uit het in lid 13.2.1 genoemde rapport blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het verlenen van de omgevingsvergunning voor het bouwen zullen worden verstoord, kunnen één of meerdere van de volgende voorwaarden worden verbonden aan de omgevingsvergunning voor het bouwen:

- a. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor de archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
- b. de verplichting tot het doen van opgravingen;
- c. de verplichting de werken of werkzaamheden die leiden tot de bodemverstoring te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van archeologische monumentenzorg die voldoet aan bij de vergunning te stellen kwalificaties.

13.3 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden

13.3.1 Vergunningplichtige werken en werkzaamheden

Voor de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden is ongeacht het bepaalde in de regels bij de andere op de gronden van toepassing zijnde bestemmingen een omgevingsvergunning vereist:

- a. het ontgronden, afgraven (waaronder het graven van watergangen en waterpartijen), egaliseren en ophogen van gronden en/of het anderszins ingrijpend wijzigen van de bodemstructuur;
- b. het uitvoeren van overige grondbewerkingen;
- c. het verwijderen en/of aanbrengen van bomen en diepwortelende beplanting;
- d. het aanleggen van ondergrondse energie-, transport- en of communicatieleidingen.

13.3.2 Uitzondering

Het bepaalde in lid 13.3.1 is niet van toepassing op werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden die:

- a. het normale onderhoud betreffen;
- b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan;
- c. in het kader van archeologisch onderzoek en het doen van opgravingen worden uitgevoerd, mits verricht door een daartoe bevoegde instantie;
- d. niet dieper gaan dan 0,50 m beneden het maaiveld en een kleinere oppervlakte dan 500 m² beslaan.

13.3.3 Voorwaarden

De omgevingsvergunning kan slechts worden verleend indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de archeologische waarden van de gronden.

13.3.4 Onderzoeksplicht

Een omgevingsvergunning kan pas worden verleend nadat door de aanvrager een rapport is overgelegd waarin:

- a. de archeologische waarden van de gronden die blijkens de aanvraag kunnen worden verstoord in voldoende mate zijn vastgesteld;
- b. in voldoende mate is aangegeven op welke wijze de archeologische waarden worden bewaard en/of gedocumenteerd.

13.3.5 Beoordelingscriteria

Alvorens de omgevingsvergunning wordt verleend moet er ten behoeve van de beoordeling van het rapport advies worden ingewonnen bij een ter zake deskundige.

13.3.6 Voorwaarden omgevingsvergunning

Indien uit het in lid 13.3.4 genoemde rapport blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het uitvoeren van werken of werkzaamheden zullen worden verstoord, kunnen één of meerdere van de volgende voorwaarden worden verbonden aan de omgevingsvergunning:

- a. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen waardoor de archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
- b. de verplichting tot het doen van opgravingen;
- c. de verplichting de werken of werkzaamheden die leiden tot de bodemverstoring, te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van archeologische monumentenzorg die voldoet aan bij de vergunning te stellen kwalificaties.

M E M O

Aan: Hans Faber

Van: Mariëlle Kenemans

Datum: 18 oktober 2010

Onderwerp: Aanvullend planadvies Drachtstercomplex -
vindplaats 1

Kopie: Hans van Noord

Inleiding

In aanvulling op de planadviezen die in 2008 en 2010 (laatste versie 12 augustus 2010) zijn uitgebracht over de aan te treffen archeologische waarden binnen het Drachtstercomplex en hoe daar mee om te gaan, hierbij een aanvullend advies over de locatie Drachtsterplein (vindplaats 1).

Drachtsterplein e.o.: herziening archeologische gegevens

In de eerdere adviezen is aangegeven dat bij het Drachtsterplein een terp van middelhoge archeologische waarde ligt: de terp Mellens, hier genoemd vindplaats 1 (zie afbeelding 1). Ten aanzien van de terp en het terrein direct onder het Drachtsterplein is nadere informatie aan het licht gekomen waaruit blijkt dat de situatie anders ligt dan eerder voorgesteld:

De terp Mellens blijkt iets meer in oostelijke richting te liggen. Vrijwel direct ten westen ervan, dat wil zeggen onder het Drachtsterplein, heeft de voormalige Abbingha-state gelegen (zie afbeelding 2).

De Abbingha-state is een omgracht state-terrein geweest met daarop een woon- en bijgebouw. De state is uit bronnen bekend vanaf 1463 en in 1859 afgebroken, waarna er op het terrein een aardappelmeel- en stroopfabriek gebouwd is. Tot hoe diep de state afgebroken is en of er diepgaande funderingen of kelders onder zaten die eventueel nog in de bodem aanwezig zijn is niet bekend.

Archeologische verwachtingswaarde

Het terrein staat niet in z'n geheel met een archeologische verwachtingswaarde aangeduid op de gemeentelijke

archeologische waardekaart, noch op de FAMKE (de provinciale cultuurhistorische kaart).

Op de gemeentelijke waardekaart ligt de zuidoostelijke hoek van het voormalig state-terrein echter wel binnen de zone met een middelhoge archeologische verwachting. Dit betekent dat bij bodemverstoringen dieper dan 50 cm en met een oppervlak van meer dan 500 m² er archeologisch onderzoek moet plaatsvinden alvorens een bouw- of aanlegvergunning wordt afgegeven.

Fietstunnels Drachtsterplein

De geplande fietstunnels onder het Drachtsterplein door zullen het state-terrein gaan verstoren (zie afbeelding 3: in groen en blauw de bodemingrepen; in roze de contour van het state-terrein inclusief bebouwing; in bruin de zone van middelhoge archeologische waarde).

Archeologisch het meest interessant daarbij is juist de zuidoosthoek van het state-terrein, omdat zich hier de oorspronkelijke laat middeleeuwse onderkelderde gebouwen (woonhuis en bijgebouw) hebben bevonden.

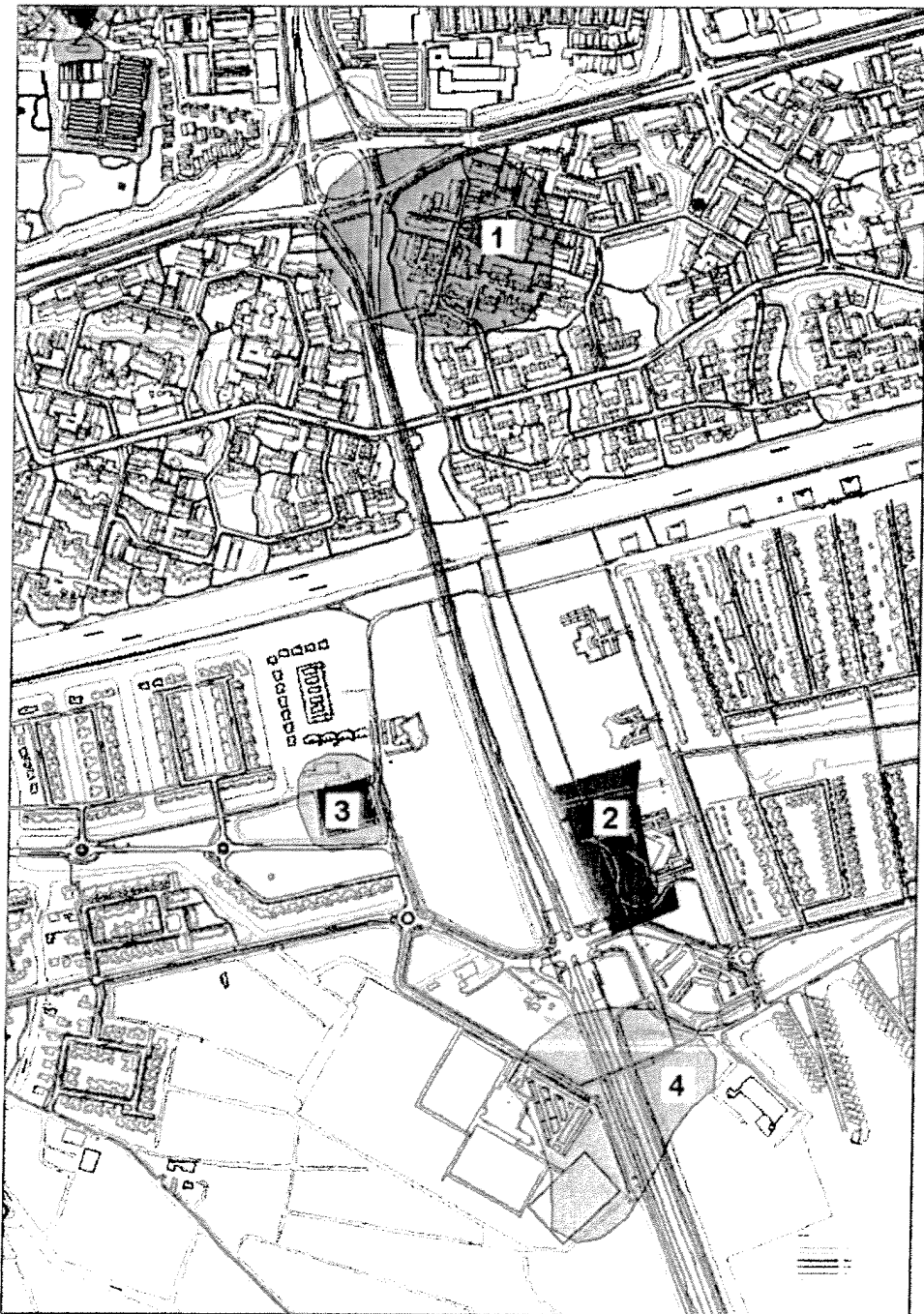
Advies t.a.v. de archeologische verwachtingswaarde

De zuidelijke en oostelijke fietstunnel gaan door de zone die met een middelhoge archeologisch verwachtingswaarde op de gemeentelijke waardekaart staat aangegeven. Hier zal dus bij aanleg archeologisch onderzoek noodzakelijk zijn om de waarde definitief vast te stellen identiek aan het eerder uitgebrachte advies (d.d. 12-08-2010).

Meest efficiënte en voor het vaststellen van eventuele archeologische waarden werkbare methode is dan om de aanleg van de fietstunnels en de gelijdelijk aflopende 'aanloop' naar de tunnels vanaf de zuid-, west- en oostzijde onder begeleiding van professionele archeologen uit te voeren, ofwel als werk-in-werk.

Tussen de aannemer/uitvoerder van het civieltechnische werk en de uitvoerder van het archeologisch werk moeten goede werkafspraken gemaakt worden. Op het moment dat archeologische resten tevoorschijn komen moeten de archeologen namelijk de tijd/gelegenheid krijgen om deze te documenteren (3D-inmeten en onderzoek muurresten of andere sporen, fotograferen) en eventuele vondsten te verzamelen. Daar zal dus in de (tijds)planning van het civieltechnische werk rekening mee moeten worden gehouden, maar wel binnen de maximale tijd die de civiele aannemer krijgt om het plein af te sluiten om die beide tunnels aan te leggen. Naar verwachting zal die periode maximaal 10 dagen bedragen, omdat langer afsluiten van het gehele plein voor deze belangrijke invalsweg maatschappelijk onverantwoord is. Die afsluiting zal mede om die reden in de zomervakantie van 2011 plaatsvinden.

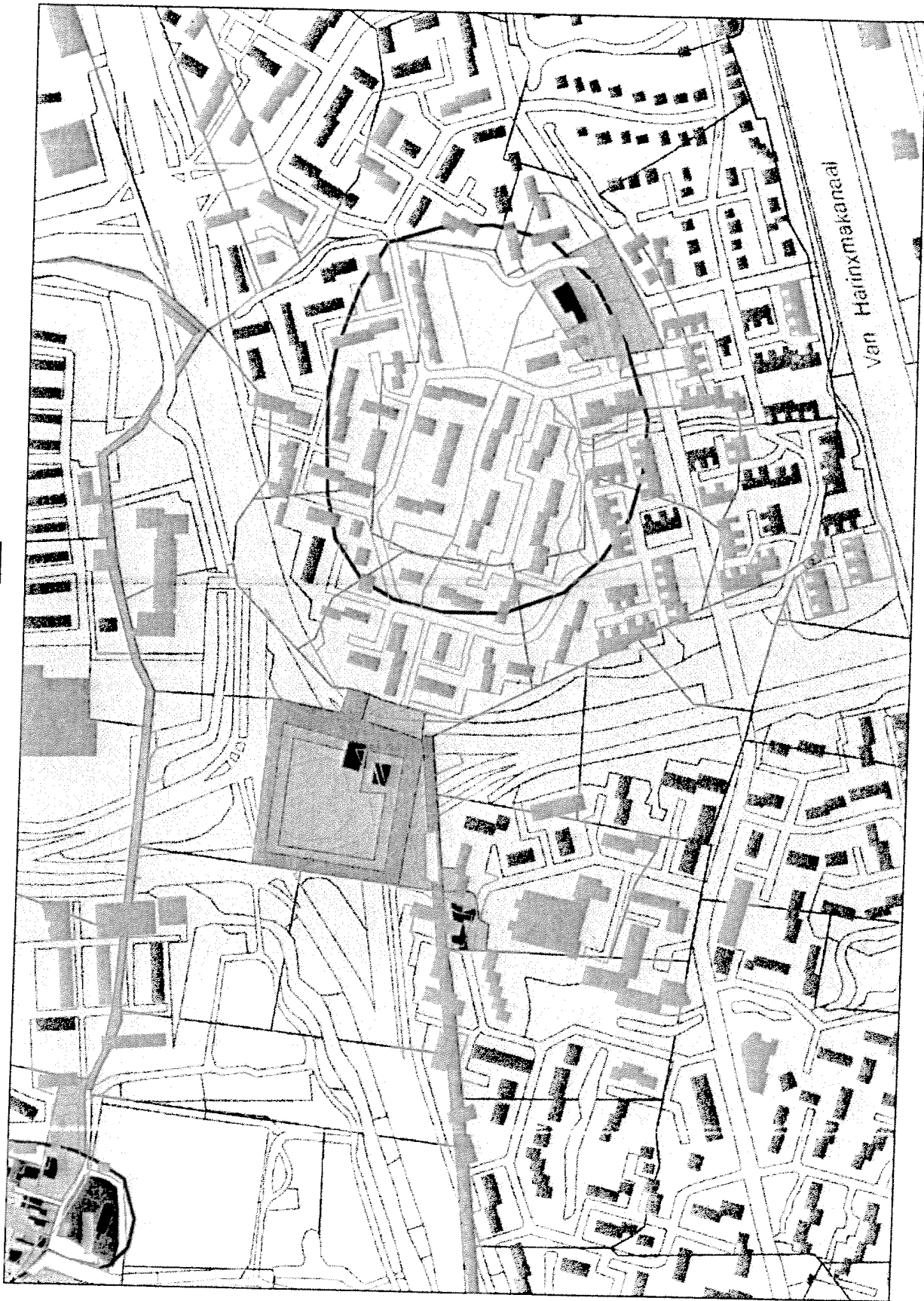
Voor de westelijke fietstunnel is er geen onderzoeksplicht, maar wordt geadviseerd om amateurarcheologen de gelegenheid te geven om bij de graafwerkzaamheden mee te kijken en eventuele vondsten te laten verzamelen. Hier wordt hoogstwaarschijnlijk de voormalige (gedempte) omgrachting van het stateterrein aangesneden.

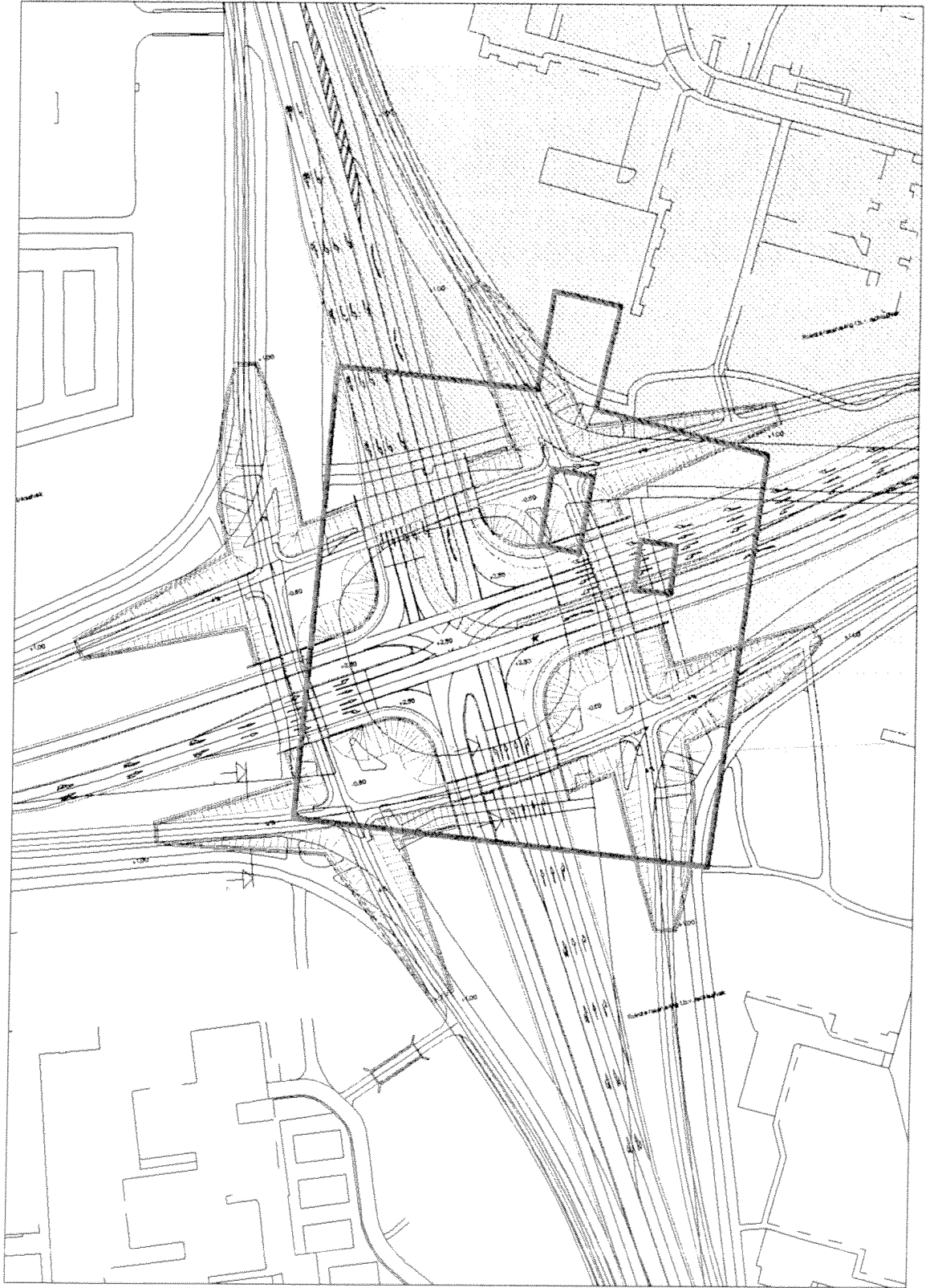

Afb. 1

Stadsontwikkeling en -beheer

Gemeente Leeuwarden

M E M O

Aan: Hans Faber, Hans van de Noort

Van: Mariëlle Kenemans

Datum: 12 augustus 2010

Onderwerp: Herzien aanvullend Planadvies archeologie
Drachtstercomplex

Het plan

In het kader van de grootschalige reconstructie van de zuidoostelijke stadsentree zal in de komende periode grondverzet gaan plaats vinden. In een eerder memo van Jan-Willem Oudhof (dd. 11 juni 2008) is gekeken in hoeverre er binnen het plangebied archeologische waarden aanwezig zijn en geadviseerd op welke manier hiermee rekening gehouden dient te worden.

Naar aanleiding van de inmiddels vrijwel definitieve plannen is het advies nu aan een update onderworpen .

Huidige inrichting plangebied

Binnen het plangebied zijn vier archeologische vindplaatsen aanwezig (zie afbeelding 1). Vindplaats 1 ligt grotendeels onder het Drachtsterplein. Vindplaats 2 ligt in een groengebied langs de Drachtsterweg. Vindplaats 3 ligt op een bebouwde kavel en vindplaats 4 ligt aan weerszijden van de Drachtsterweg en is deels bestraat en deels groengebied.

Historische inrichting plangebied

Vindplaats 1

- HISGIS (begin 19de eeuw): terp Mellens
- Schotanus (1664): terp

Vindplaats 2

- HISGIS (begin 19de eeuw): weiland
- Schotanus (1664): onbebouwd

Vindplaats 3

- HISGIS (begin 19de eeuw): bebouwde terp
- Schotanus (1664): bebouwde terp

Vindplaats 4

- HISGIS (begin 19de eeuw): dorpsterp Teerns en State Groot Aukema.
- Schotanus (1664): dorpsterp en State Groot Aukema

Inventarisatie bekende archeologische en historische waarden

Vindplaats 1

De terp Mellens is in het verleden grotendeels afgegraven. De (ongenummerde) aardewerkvondsten bevinden zich in het Fries Museum. Op de locatie zijn bewoningssporen uit de periode Late IJzertijd tot en met Late Middeleeuwen verondersteld.

Vindplaats 2

Archeologisch proefonderzoek door middel van sleuven is uitgevoerd op de zuidelijke helft van de als vindplaats aangemerkte locatie (UVA/GIA, Waldus 2000). Het heeft aangetoond dat daar een goed geconserveerde nederzetting uit de Late IJzertijd en de Romeinse Tijd gelegen is. De locatie is een AMK (archeologische monumenten kaart) terrein, maar heeft geen monumentstatus.

Vindplaats 3

Op deze locatie is een terp uit de periode Vroege Middeleeuwen tot en met Late Middeleeuwen gelegen. De locatie is een AMK (archeologische monumenten kaart) terrein, maar heeft geen monumentstatus.

Vindplaats 4

Een klein deel van de dorpsterp van Teerns aan de oostzijde van de Drachtsterweg is in 1971 opgegraven door medewerkers van het Fries Museum in samenwerking met het Biologisch Archeologisch Instituut (BAI) van de Rijksuniversiteit Groningen. Op de plaats van de voormalige kerk en het kerkhof werden waterputten en afvalkuilen onderzocht en zijn een groot aantal vondsten gedaan. Een ander deel van de dorpsterp, aan de westzijde van de Drachtsterweg, is door middel van een proefsleuf archeologisch onderzocht (ARC rapport 132, 2005). Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat de bovenste (middeleeuwse) lagen van de dorpsterp en de state al voor 1925 zijn afgegraven. De eronder gelegen lagen uit de Late IJzertijd en de Romeinse Tijd zijn nog wel goed bewaard gebleven. Deze lagen liggen echter vrijwel direct onder maaiveld en zijn daardoor kwetsbaar.

Gemeentelijk archeologie beleid:

Vindplaats 1 heeft volgens de Archeologische Waardekaart Leeuwarden een middelhoge archeologische verwachtingswaarde.

Vindplaats 2 heeft volgens de Archeologische Waardekaart Leeuwarden een hoge archeologische waarde.

Vindplaats 3 heeft volgens de Archeologische Waardekaart Leeuwarden deels een hoge archeologische waarde en deels een hoge archeologische verwachtingswaarde.

Vindplaats 4 heeft volgens de Archeologische Waardekaart Leeuwarden een hoge archeologische verwachtingswaarde.

Gebied met een middelhoge archeologische verwachting.

Voor gebieden met een middelhoge archeologische verwachting, geldt een lichte bescherming. Graafwerkzaamheden met een oppervlakte groter dan 500m² en een diepte van 50 cm onder maaiveld mogen daar slechts plaatsvinden na archeologisch bureauonderzoek. De resultaten van dit onderzoek kunnen aanleiding vormen een inventariserend veldonderzoek te verlangen en/of de locatie aan te merken als een locatie met een hoge verwachting of een hoogwaardige locatie.

Gebied met een hoge archeologische verwachting.

In de gebieden waar (zeer) sterke aanwijzingen voor archeologische waarden zijn (respectievelijk locaties met een hoge verwachting), mogen diepere graafwerkzaamheden pas worden uitgevoerd als hiervoor een "archeologievergunning" is verleend. Vanwege de vermoedelijk hoge informatiewaarde van deze gebieden gaat het hierbij om bodemingrepen met een oppervlakte van minimaal 100 vierkante meter en een diepte van minimaal 50 centimeter onder het maaiveld.

Gebied of terrein van hoge archeologische waarde.

In de gebieden met archeologische monumenten en waar archeologische waarden zijn aangetoond, mogen diepere graafwerkzaamheden pas worden uitgevoerd als hiervoor een "archeologievergunning" is verleend. Vanwege de hoge informatiewaarde van deze gebieden gaat het hierbij om bodemingrepen met een oppervlakte van minimaal 50 vierkante meter en een diepte van minimaal 50 centimeter onder het maaiveld.

Archeologische verwachting

Vindplaats 1

De archeologische verwachting voor vindplaats 1 is beperkt. Gezien het feit dat er sprake is van een grotendeels afgegraven terp, waarop in latere tijden een verkeersplein en een woonwijk is aangelegd, is de kans op het aantreffen van behoudenswaardige archeologische waarden beperkt. Toch is het raadzaam bij eventueel grondverzet op deze locatie te laten onderzoeken in hoeverre er nog archeologische waarden aanwezig zijn in het plangebied, met name vanwege de vraag of deze locatie mogelijk afgevoerd kan worden van de archeologische waardekaart. Eventuele archeologie zal zich dicht onder maaiveld bevinden.

Vindplaats 2

De archeologische waarde van vindplaats 2 is hoog. Proefonderzoek heeft de hoge waarde van deze locatie bevestigd. De aangetroffen archeologische laag zit in de periferie tussen de 0,75 en 1,25 meter onder maaiveld (1 tot 1,75 meter minus NAP) en bij de kern van de nederzetting gemiddeld tussen de 0,3 en 1,2 meter onder maaiveld (0,8 tot 1,5 meter minus NAP). Het huidige plan is dat er kabels en leidingen op max 1 meter diepte worden

aangelegd langs de westzijde van de vindplaats (dus door de periferie). Tevens wordt een rioolpersleiding aangelegd.
N.B. Deze vindplaats moet liefst ontzien worden wat betreft bouwverkeer ivm de relatief ondiepe ligging van de archeologische laag!!!

Vindplaats 3

De archeologische waarde van vindplaats 3 is op voorhand hoog. Tot op heden zijn echter geen aanvullende gegevens beschikbaar over deze locatie, zodat eventueel archeologisch onderzoek zal moeten bestaan uit een inventariserend booronderzoek om de eventuele waarde nader te bepalen.

Vindplaats 4

De archeologische verwachting voor het deel van vindplaats 4 aan de oostzijde van de Drachtsterweg is aanwezig, ondanks dat deze vindplaats in 1971 al deels is onderzocht. Hiervan bestaat namelijk nauwelijks documentatie, maar de conclusie lijkt te trekken dat destijds niet de volledige terpzool is onderzocht. Conform de beschikbare informatie is slechts een klein aantal sporen onderzocht. Er is destijds geen rapportage bijgehouden, wel zijn een aantal foto's en is een kleine veldtekening gemaakt (deze ligt bij het Groninger Archeologisch Instituut (code:ga 15,2/1 1971)).

Op basis van eerder onderzoek is de archeologische verwachting voor het westelijk deel van deze vindplaats hoog. Gezien het feit dat de archeologisch relevante lagen zeer dicht onder het huidige maaiveld liggen (slechts 20 cm diep) zal bij eventuele bodemingrepen behoud ter plaatse geen oplossing bieden, zodat aanvullend onderzoek hier noodzakelijk is.

N.B.: Voor de gehele vindplaats, maar met name de westzijde, geldt dat hierop **geen** bouwverkeer mag komen ivm de ondiepe ligging van de archeologie!!!

Advies

Vindplaats 1: bij 'open' bodemingrepen van meer dan 500 m² is archeologische onderzoek nodig om vast te stellen of er nog archeologische waarden aanwezig zijn. Bij ontgravingen van kleinere omvang wordt geadviseerd amateurarcheologen de gelegenheid te geven om waarnemingen te doen en eventuele vondsten te verzamelen.

Wat betreft kabels en leidingen zullen deze grotendeels gestuurd geboord worden binnen deze vindplaats (zie afb.2); vanwege de diepte van de boringen zal archeologisch onderzoek vooraf niet noodzakelijk zijn (minder omvangrijke verstoring van de bodem; niet of nauwelijks door eventuele vondstlaag).

Vindplaats 2: Conform het bestemmingsplan Leeuwarden-Hempens Teerns/Zuiderburen/Froskepolle (vastgesteld november 2007) heeft vindplaats 2 de dubbelbestemming "Archeologisch aandachtsgebied". De voorwaarden voor een aanlegvergunning zijn dat indien de bodem dieper dan 30 cm

verstoord wordt de vergunning daarvoor alleen verleend wordt indien voorafgaand een onderzoek naar de mogelijke archeologische waarden wordt uitgevoerd. T.a.v. de onderzoeksvoorwaarden wordt géén oppervlakte als ondergrens aangegeven! Dat wordt wel voor bouwwerken genoemd (50 m²). De Erfgoedverordening gemeente Leeuwarden is in mei 2008 vastgesteld. Conform die verordening zou bij een bodemverstoring dieper dan 50 cm en groter dan 50 m² onderzoek moeten plaatsvinden voordat de bodem verstoord mag worden. Het bestemmingsplan gaat juridisch echter voor op de erfgoedverordening indien in het bestemmingsplan bepalingen met betrekking tot archeologie zijn opgenomen (zie artikel 25 lid 4 erfgoedverordening). En dat is hier dus het geval.

Geplande werkzaamheden in/om vindplaats 2:

Er komt een leidingentracé (3 meter breed, max 1 meter diep) + rioolpersleiding (1 meter breed, 1 tot max 4 meter diep) door de rand van vindplaats 2.

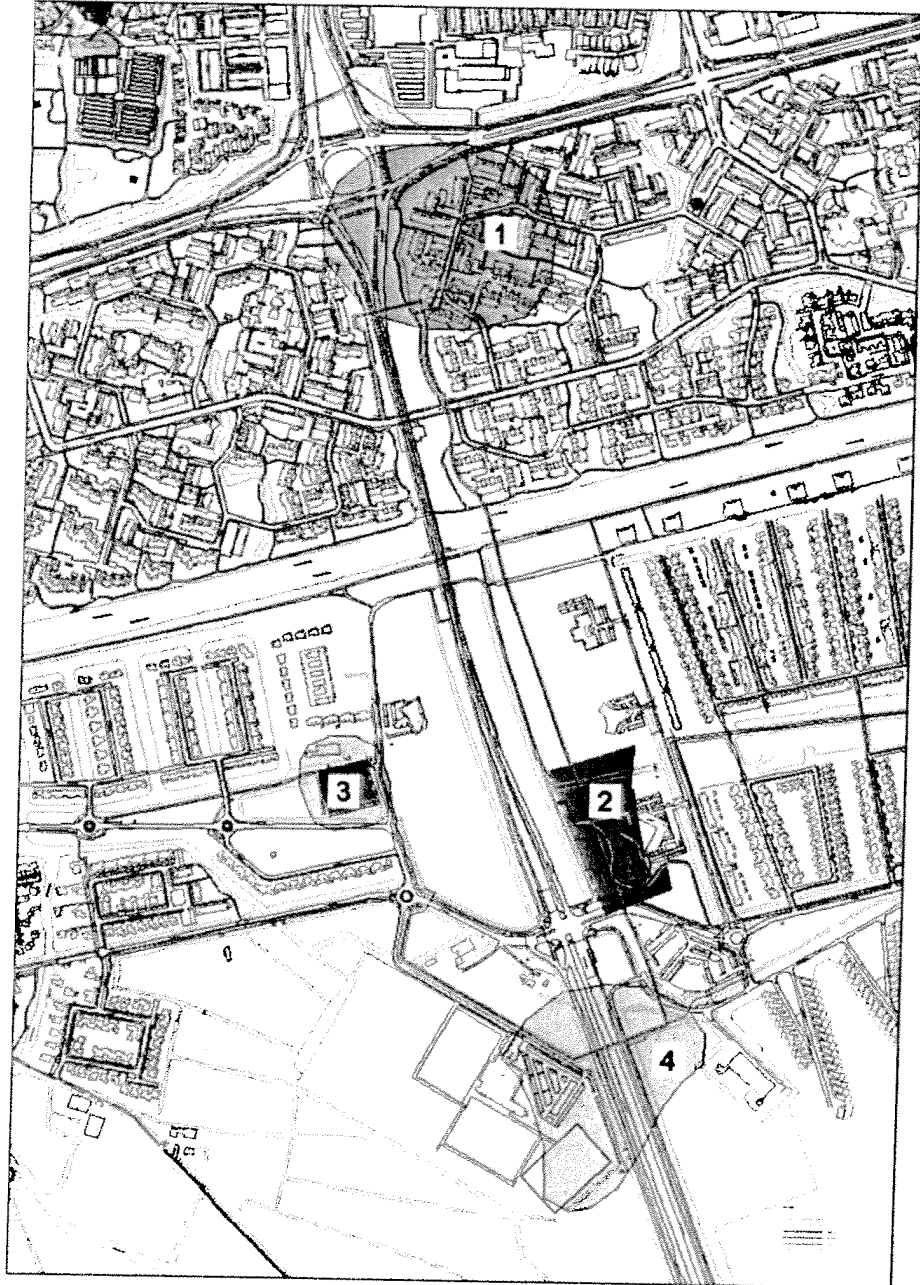
Advies (in overleg met de provinciaal archeoloog) is om het tracé door archeologen als proef- c.q. onderzoekssleuf te laten uitgraven en onderzoeken (zie afb.3). Hiermee wordt voldaan aan de voorwaarden uit het bestemmingsplan. Indien in de sleuf geen archeologische waarden worden aangetroffen betekent dit dat de strook ten westen ervan vrijgegeven kan worden en daar geen belemmeringen zijn voor het civiele werk.

In de vergunningverlening (aanlegvergunning) aan ALLE tracéparticipanten moet komen te staan dat voorwaarde voor vergunningverlening een archeologisch onderzoek is. De gemeente Leeuwarden is echter initiatiefnemer voor de bodemverstoringen en dus de opdrachtgever voor het onderzoek.

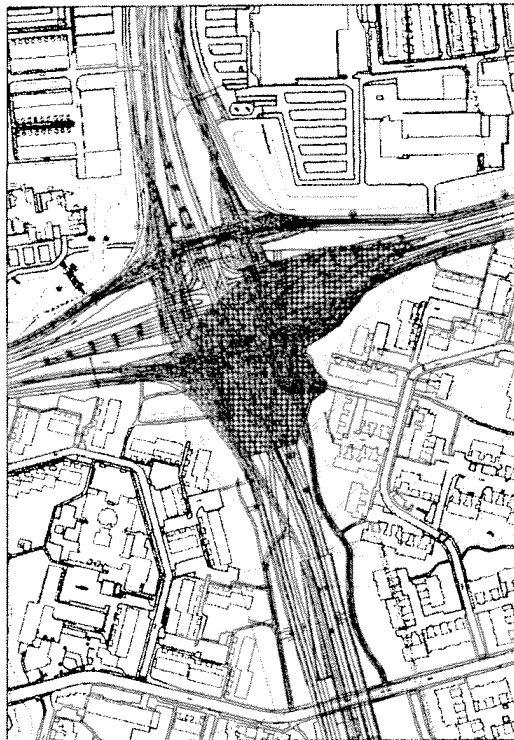
Vindplaats 3: Archeologische begeleiding bij geplande wegaansluiting aan de oostzijde (indien daar nog steeds sprake van is?!).

Vindplaats 4: Het K&Ltracé aan weerszijden van de weg aan laten leggen door (of onder begeleiding van) archeologen en archeologische begeleiding bij het graven van het begin / de entree van de tunnelbak (zie afb.4).

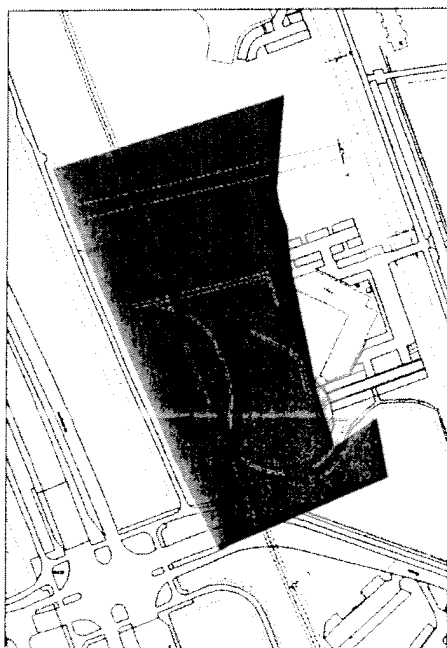
Vindplaats 4 westzijde: t.a.v. te leggen leidingen langs Ublingaplantage: bij bodemingrepen is aanvullend archeologisch onderzoek noodzakelijk. Conform erfgoedverordening en het bestemmingsplan geldt dit alleen bij verstoring dieper dan 50 cm en meer dan 100 m². Dat is wat betreft de aan te leggen K&L-sleuf het geval en deze zal daarom gegraven worden en dienen als archeologische onderzoekssleuf. De resultaten dienen als leidraad voor eventueel later onderzoek in het overige deel van de vindplaats.

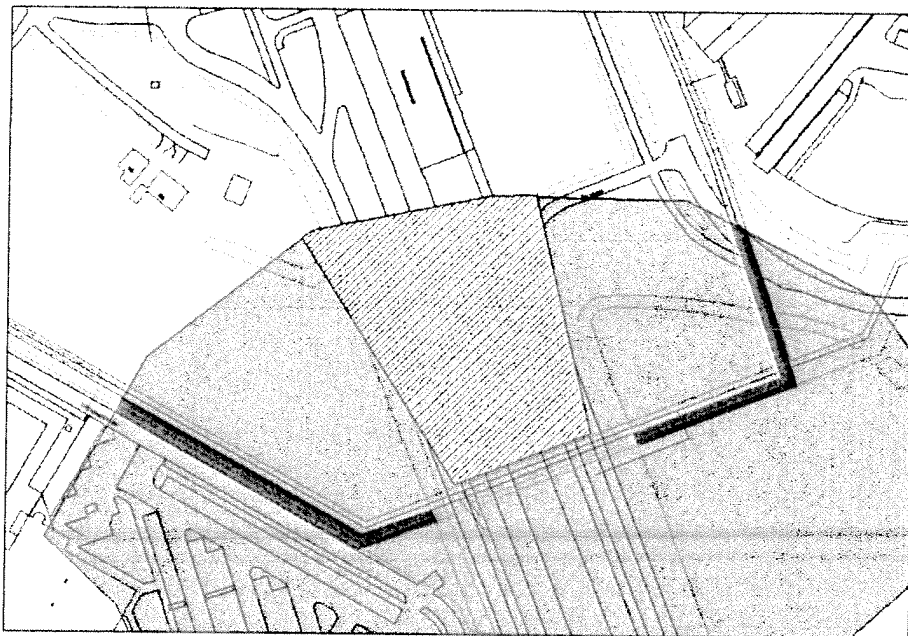
Afbeelding 1, de archeologische vindplaatsen binnen het Drachtstercomplex (nummers 1 tot en met 4). Legenda: rood: hoge waarde, geel: hoge verwachtingswaarde, bruin: middelhoge verwachtingswaarde.

Afb.2: Vindplaats 1 - in roze is weergegeven de zone die archeologisch begeleid moet worden bij ingrepen van meer dan 500 m².

Afb.3: Vindplaats 2 - in blauw is weergegeven het als archeologische onderzoekssleuf aan te leggen tracédeel.

Afb.4: Vindplaats 4 - in gearceerd roze is weergegeven de zone die archeologisch begeleid moet worden. In paars de (vermoedelijke) locatie van het kabels- en leidingentrace dat dmv archeologisch onderzoek aangelegd dient te worden.